

РЕЦЕНЗІЯ
на освітньо-наукову програму «Професійна освіта»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

В умовах сучасних викликів розвитку професійної освіти в Україні особливо актуальною є підготовка висококваліфікованих науково-педагогічних кадрів, здатних здійснювати дослідницьку, освітню, інноваційну та проєктну діяльність у сфері професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти. Освітньо-наукова програма «Професійна освіта» спрямована на формування фахівців із науковим світоглядом, глибокими теоретичними знаннями, практичними навичками та уміннями для вирішення актуальних проблем галузі.

Структура програми є логічною, послідовною та комплексною, що забезпечує ефективне поєднання теоретичних і практичних аспектів навчання. Чітко визначено мету, завдання, зміст і програмні результати навчання, сформульовані з урахуванням вимог Стандарту вищої освіти зі спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 924 від 26 червня 2024 року.

Компетентності та результати навчання доповнено такими ключовими позиціями: серед загальних компетентностей (ЗК) виділяються здатність до професійного та особистісного розвитку (ЗК6) та здатність ефективно спілкуватися й взаємодіяти з представниками різних професійних спільнот і наукових галузей (ЗК7). Спеціальні компетентності (СК) включають, зокрема, здатність здійснювати професійну підготовку майбутнього фахівця відповідно до сучасних вимог ринку праці та суспільних потреб (СК6). Програмні результати (РН) акцентують увагу на застосуванні традиційних, інноваційних та цифрових технологій навчання у професійній освіті з практичною ефективністю у викладацькій та/або дослідницько-інноваційній діяльності (РН-9), а також на проєктуванні й реалізації стратегій дослідницького самовдосконалення та особистісно-професійного саморозвитку з використанням ефективних методів самоменеджменту для підвищення продуктивності, балансу між викладанням, науковою діяльністю та професійним зростанням (РН-10). Ці компетентності й результати навчання повністю відображені у структурі програми та її змісті, що забезпечує їхню доцільність і практичну спрямованість. Вони відповідають сучасним вимогам до підготовки докторів філософії в галузі професійної освіти, сприяють формуванню у здобувачів як фахових, так і загальнонаукових та міждисциплінарних навичок, необхідних для успішної науково-педагогічної діяльності, інноваційної роботи та управління освітніми процесами.

Особливо варто відзначити чітку, логічну схему побудови програми, яка наочно та структуровано візуалізована, що сприяє послідовному та цілісному опануванню дисциплін і розвитку компетентностей, необхідних для успішної наукової та педагогічної діяльності.

Основними підходами до викладання та навчання здобувачів третього освітньо-наукового рівня є використання лекційних, семінарських, практичних і лабораторних занять, консультацій, тренінгів, а також активна участь здобувачів у проведенні практичних занять і науково-дослідницьких проєктів під

керівництвом досвідчених науково-педагогічних працівників для формування професійних і педагогічних компетентностей. Значну увагу приділено самостійній роботі зі спеціалізованими науковими джерелами в бібліотеках університету та інших наукових установах України, а також використанню електронних ресурсів і сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Програма передбачає тісну співпрацю здобувачів із науковими керівниками, аспірантами старших курсів, докторантами та фахівцями суміжних наукових і освітніх установ. Індивідуальні консультації забезпечують підтримку у формуванні дослідницьких навичок, опануванні методології наукових досліджень і підготовці дисертаційних проєктів. Крім того, до консультування залучаються провідні фахівці галузі професійної освіти, що забезпечує актуальність, прикладний характер і високий рівень наукової підготовки. Програма також включає інформаційну підтримку щодо участі здобувачів у конкурсах, грантових програмах та наукових конференціях, що стимулює їхній професійний розвиток і академічну мобільність.

Відповідно до вимог кредитно-модульної системи навчання, загальний обсяг кредитів освітньої складової становить 45 кредитів ECTS. Частка вибіркових дисциплін у межах освітньої складової становить не менше 25 %, що дає здобувачам можливість індивідуалізувати освітній маршрут і гнучко формувати власний навчальний план відповідно до індивідуальних інтересів і професійних потреб.

Особливу увагу в програмі приділено дисциплінам, присвяченим розробці дисертаційних проєктів і методам математичної статистики, сучасним педагогічним технологіям, інноваційним підходам у професійній освіті, а також включенню дисципліни «Іноземна мова для академічних цілей», що сприяє академічній мобільності та міжнародній інтеграції. Програма передбачає не лише теоретичну підготовку, а й практичне відпрацювання навичок, що підвищує її прикладну спрямованість і забезпечує готовність здобувачів до виконання дослідницької, викладацької та організаційної роботи на сучасному рівні.

Сильною стороною освітньо-наукової програми «Професійна освіта» є наявність двох видів практик, які відіграють ключову роль у формуванні практичних навичок та професійної компетентності здобувачів. Практика в педагогічній майстерні, що передбачає активну участь здобувачів у аудиторній, методичній та науково-дослідній роботі під керівництвом досвідчених фахівців, спрямована на здобуття педагогічних практичних компетентностей та впровадження інноваційних методів навчання. Науково-викладацька практика орієнтована на розвиток викладацьких умінь, організацію освітнього процесу та науково-дослідну діяльність, включно з підготовкою і проведенням занять, розробкою навчально-методичних матеріалів, керівництвом студентськими дослідженнями та публікаціями наукових результатів. Обидві практики передбачають не лише теоретичне засвоєння матеріалу, а й активне застосування знань у професійній діяльності, що підвищує рівень готовності здобувачів до самостійної науково-педагогічної роботи та сприяє формуванню висококваліфікованих науковців і викладачів. Такий комплексний підхід до практичної підготовки є вагомим чинником якісної реалізації освітньої програми та відповідає сучасним вимогам ринку праці й академічних стандартів.

Матеріально-технічне, кадрове та інформаційне забезпечення програми відповідає сучасним вимогам і сприяє ефективній реалізації освітніх та наукових завдань. Здобувачі мають доступ до сучасних інформаційних ресурсів, лабораторій та електронних баз даних, що є важливим фактором для якісної підготовки докторів філософії.

На основі проведеного аналізу вважаю, що освітньо-наукова програма «Професійна освіта» є цілісною, високоякісною та відповідає чинним вимогам до підготовки докторів філософії. Вона забезпечує формування необхідних компетентностей для успішної науково-педагогічної та дослідницької діяльності в сфері професійної освіти, що сприятиме подальшому розвитку галузі та підвищенню її якості в Україні.

З розробленої освітньо-наукової програми «Професійна освіта» можна зробити висновок, що вона характеризується високим рівнем забезпеченості навчально-методичною документацією та матеріалами. З урахуванням вищевикладеного вважаємо, що рецензовану програму доцільно рекомендувати для впровадження та використання у підготовці здобувачів третього освітньо-наукового рівня.

Рецензентка:

Докторка педагогічних наук, доцентка,
професорка кафедри професійної освіти
та технологій Бердянського державного
педагогічного університету
(тимчасово переміщений у м. Запоріжжя)

Олена КРИВИЛЬОВА

Підпис Кривильової Олени засвідчую

Начальник відділу кадрів

Юлія БОЙКО